

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди
Природничий факультет
Міністерство науки і вищої освіти Республіки Польща
Поморська академія у Слупську
Інститут біології та охорони довкілля

Перша міжнародна конференція молодих учених
«ХАРКІВСЬКИЙ ПРИРОДНИЧИЙ ФОРУМ»

Харків, 19-20 квітня 2018 року

Одержані результати дозволили встановити, що зразки *X. parietina* утворюють три морфологічні кластери. До першого кластеру належать епіксилльні зразки діброви та с. Берека, які характеризуються середнім та великим таломом жовто-зеленого кольору з невеликою кількістю крупних помаранчевих апотеціїв. До другого кластеру увійшли переважно епіфіти з кори верби, зібрані в заплаві р. Берека, що мають середній за розміром талом помаранчевого кольору з середньою та високою кількістю помаранчевих апотеціїв. Нарешті зразки третього кластеру є, переважно, епіфітами з кори дубу та плодкових дерев, що зібрані в с. Трійчате і мають великі таломи жовто-зеленого кольору з великою кількістю середніх та великих апотеціїв помаранчевого та жовтого кольору.

Таким чином, в результаті проведених досліджень було визначено, що в околицях с. Берека мешкають три види роду *Xanthoria*, домінуючим серед яких є *X. parietina*. Серед представників цього виду виділено три морфотипи, що відрізняються за екологічними та морфологічними характеристиками.

Хауст Я. М., Лєвашова В.М.

ЕКОЛОГО-БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОТРУЙНИХ РОСЛИН СМТ. ОЛЕКСАНДРІВКА ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

На нашій планеті існує близько 500 тисяч видів рослин, із них, майже 10 тисяч видів відносять до отруйних. До цієї групи належать рослини, що містять отруйні речовини, при потраплянні в організм навіть у малих дозах можуть викликати хворобу або смерть людини або тварини.

Тому, тема нашого дослідження є актуальною. Об'єкт дослідження - видове різноманіття отруйних рослин смт. Олександрівка Донецької області. Предмет дослідження – екологічні особливості отруйних рослин смт. Олександрівка.

Відомі отруйні рослини такі, як: амброзія, вовче лико, омела, чистотіл, блекота, дурман, буркун, вороняче око, аконіт) при вживанні, можуть викликати лихоманку, нудоту, блювання, діарею тощо.

Під час проведення дослідження у смт. Олександрівка протягом 2016-2017 рр. нами було зареєстровано 44 види отруйних рослин. Еколого-біологічна характеристика дослідженої флори складена за системою А.Л. Тахтаджана.

Аналіз свідчить, що провідними родинами серед визначених отруйних рослин є Айстрові – Asteraceae, Зонтичні – Apiaceae, Пасльонові - Solanaceae, Жовтецеві - Ranunculaceae, до яких належить 35 %. Аналіз життєвих форм рослин за К. Раункієром доводить, що до гемікриптофітів відносяться – 36% досліджуваної флори (чистотіл великий, чорнокорінь лікарський), до криптофітів – 30% (борщівник Сосновського, блекота чорна), терофіти – 23% (рицина звичайна, паслін солодко-гіркий), хамефітів – 5% (жостір проносний, барвінок малий). За відношенням до умов освітлення серед досліджуваної рослинності переважають геліофіти – 73% флори (наприклад, жовтозілля лучне, чемериця Лобеля (ч. біла), омела біла), тіневитривалих – 27% (наприклад, папороть чоловіча, спориш звичайний).

Аналіз екологічних груп серед досліджуваних отруйних рослин за відношенням до умов зволоження доводить, що переважна більшість рослин є мезофітами – 57% (багно звичайне, буркун лікарський), ксерофітів - 36% (коноплі посівні, геліотроп), та гігрофітів лише - 7% (цикута отруйна, собача петрушка).

Проаналізувавши господарське значення отруйних рослин досліджуваної місцевості, можна дійти до висновку, що серед них є представники, яких використовують у різних галузях господарства, зокрема як лікарські (чистотіл звичайний, рицина звичайна, коноплі посівні), медоноси (чорнокорінь лікарський, льонок звичайний, живокіст лікарський), декоративні (барвінок малий, конвалія травнева).

Таким чином, представники отруйних рослин відіграють велику роль у фітоценозах смт. Олександрівка та мають велике господарське значення.